

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoCsp/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202042
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8118202042.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobkyne: A. I., R.. XX.X.XXXX, D. H. X, zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanému: HOME CREDIT, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36234176, zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Piaristická 707/25, Trenčín, o určenie neprijateľných zmluvných podmienok a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/33/2018-254 zo dňa 12.02.2021 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/33/2018-271 zo dňa 16.03.2021 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. a III. v spojení s opravným uznesením.
- II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neprijateľných zmluvných podmienok v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.10.2007 uvedených v hlave 14, záverečné ustanovenia, § 3 a § 4 Úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit, a.s. v znení:

„§ 3 V prípade omeškania úhrady splátky, splátky RÚ či RÚ II., alebo ich časti alebo zmluvných pokút alebo platieb podľa Hlavy 7. § 6 týchto ÚP je klient povinný zaplatiť úrok z omeškania vo výške 0,08% z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, najmenej však 100,- Sk. V prípade omeškania s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. či RÚ. II., alebo ich častí dlhšieho ako 7 dní je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 8% z čiastky, s ktorej úhradou je v omeškaní.

§ 4 V prípade omeškania klienta s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. alebo RÚ II., či ich častí dlhšieho ako 6 mesiacov je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 5% z úveru, z ktorého vrátaním spoločnosti je v omeškaní“.

Uplatnila aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 734,51 Eur s úrokmi z omeškania 5% ročne odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi 734,51 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 734,51 Eur od 9.3.2018, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. U r č u j e, že Zmluvné podmienky v Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 05.10.2007, uvedené v hlave 14. Záverečné ustanovenia, § 3, § 4 Úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., v znení:

„§3 V prípade omeškania úhrady splátky, splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich časti alebo zmluvných pokút alebo platieb podľa Hlavy 7. § 6 týchto ÚP je klient povinný zaplatiť úrok z omeškania vo výške 0,08 % z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, najmenej však 100,- Sk. V prípade omeškania s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich časti dlhšieho ako 7 dní je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 8% z čiastky, s ktorej úhradou je v omeškaní.

§4 V prípade omeškania klienta s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. alebo RÚ II., či ich časti dlhšieho ako 6 mesiacov je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 5% z úveru, s ktorého vrátením spoločnosti je v omeškaní.“, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

III. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že strany sporu uzavreli spotrebiteľskú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na posúdenie ktorej je potrebné aplikovať zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.7.2006 do 31.12.2007. Predmetnú zmluvu podrobil prieskumu z hľadiska jej obsahových náležitostí a dospel k záveru, že v zmluve absentoval údaj o úrokovej sadzbe, a preto žalovaný nemal nárok na úrok a poplatky, a teda žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne v platiach, ktoré prijal nad rámec poskytnutého úveru. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal za preukázané, že úver bol poskytnutý vo výške 995,82 Eur, žalobkyňa uhradila 1.730,33 Eur, preto bezdôvodné obohatenie žalovaného predstavuje 734,51 Eur. Žalovaný nepoprel tvrdenie žalobkyne o zaplatení sumy 1.730,33 Eur z predmetnej úverovej zmluvy.

4. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, s ktorou sa súd prvej inštancie vysporiadal v zmysle intencií odvolacieho súdu, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 11Csp/33/2018-37 zo dňa 08.06.2018 zrušil uznesením č.k. 21Co/21/2019-226 zo dňa 29.09.2020. Ustálil, že dvojročná premlčacia doba začala plynúť v tomto prípade v júli 2017, uplynula 2019 a keďže žaloba bola podaná ešte 23.02.2018, bola podaná včas. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej lehote uviedol, že je desaťročná, pričom jej plynutie sa počíta od vzniku bezdôvodného obohatenia. To nastalo pri prvom preplatení istiny úveru zo strany žalobkyne. Strany síce nepredložili prehľad o jednotlivých úhradách, ale preukázané bolo to, kedy bol úver splatený, a to 12.10.2011. Vychádzajúc zo sumy 734,51 Eur, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného a výšky mesačnej splátky 36,05 Eur možno usudzovať, že k 1. preplateniu istiny úveru došlo v januári 2010, teda najskôr (keďže každá jednotlivá úhrada podlieha samostatnému premlčaniu) desaťročná premlčacia doba uplynula v januári 2020. Vzhľadom na dátum podania žaloby dospel k záveru, že žaloba bola podaná včas a pohľadávka ani čiastočne premlčaná nie je. Súd prvej inštancie preto priznal žalobkyni nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 734,51 Eur vrátane úrokov z omeškania, na ktoré má nárok s poukazom na § 517 ods. 1, 2 a § 563 Občianskeho zákonníka.

5. Súd prvej inštancie podrobil prieskumu aj žalobkyňou namietané neprijateľné zmluvné podmienky, pričom uzavrel, že žalované zmluvné podmienky, ktoré sú súčasťou formulárových úverových zmluvných podmienok žalovaného, ktorých obsah žalobkyňa nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť neboli individuálne dojednané. V nich v § 3 boli dohodnuté sankcie za omeškanie dlžníka a to úrok z omeškania vo výške 0,08 % z dlžnej sumy denne, čo ročne by činilo až 29,2 %, čo je v rozpore so zákonom - § 517 ods. 2 a zákonným limitom v § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Dohodnutá bola aj zmluvná pokuta a to v § 4, a to napriek tomu, že zákon stanovuje pre dohodu o zmluvnej pokute obligatórnu písomnú formu, ktorá v danom prípade absentuje. Úverové zmluvné podmienky neboli stranami podpísané, a preto dohodu o zmluvnej pokute súd prvej inštancie pre absenciu písomnej formy považoval za absolútne neplatnú. Konštatoval, že zmluvné podmienky spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže sú v rozpore so zákonom, a preto vyhovel žalobe aj v tejto časti.

6. Výrok o trovách konania odôvodnil tak, že žalobkyni priznal nárok na plnú náhradu trov konania, keďže bola v spore v celom rozsahu úspešná a súčasne nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník

7. Súd prvej inštancie s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 11Csp/33/2018-271 zo dňa 16.03.2021 rozhodol tak, že:

„O p r a v u j e z á h l a v i e r o z s u d k u O k r e s n é h o s ú d u P r e š o v č. k. 11Csp/33/2018-254 zo dňa 12.2.2021 v časti označenia žalovaného tak, že označenie má správne znieť:

"Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176".“

III. Obsah odvolania žalovaného

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, a to proti výrokom I. a III. V odvolaní namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 1Cdo/238/2017, z ktorého vyplýva, že aplikácia 10-ročnej premlčacej lehoty je v danom prípade nedôvodne použitá ako aj na skutočnosť, že súd prvej inštancie nezohľadnil ust. § 54a Občianskeho zákonníka. Namietal, že v danom prípade jednoznačne absentuje preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Úmyselným nedodržaním všetkých zákonom predpísaných náležitostí by bol sankcionovaný bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru žalovaný a nie žalobkyňa. Má za to, že na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale aby bolo nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Žalobkyňa podľa neho žiadne dôkazy preukazujúce úmyselné konanie žalovaného za účelom získania bezdôvodného obohatenia neoznačila. Úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne teda podľa žalovaného nemožno vyvodiť len z tej skutočnosti, že žalovaný neuviedol do úverovej zmluvy náležitosti, ktoré podľa zákona v nej mali byť. Poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov SR, ktoré rozhodovali v obdobných veciach. Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba plynie odo dňa, keď došlo k reálnemu získaniu bezdôvodného obohatenia, z čoho vyplýva, že objektívna doba vždy začne plynúť skôr a je rozpoznateľná na základe skutkových okolností. Zároveň podotkol, že subjektívna premlčacia doba musí plynúť v rámci objektívnej doby, ktorú nemožno prekročiť. Nie je možné domáhať sa svojho nároku po márnom uplynutí objektívnej doby a odvolávať sa na neuplynúcu dvojročnú subjektívnu dobu. Žalobkyňa realizovala poslednú splátku na úverovej zmluve dňa 12.10.2011. Žaloba bola na súd podaná dňa 23.02.2018. Aplikujúc trojročnú objektívnu premlčaciu lehotu, sú splátky uhradené pred dňom 23.02.2015 podľa žalovaného premlčané v objektívnej premlčacej lehote. Žalovaný ďalej uviedol, že Najvyšší súd SR považuje nerešpektovanie záväzného právneho názoru za závažné pochybenie súdu nižšej inštancie, ktoré zakladá porušenie práva strany na spravodlivý proces. Najvyšší súd opakovane vyjadril právny názor o nesprávosti aplikácie 10 ročnej premlčacej lehoty v prípade spotrebiteľských vzťahov, a preto je podľa žalovaného nevyhnutné aplikovať právny názor Najvyššej súdnej autority aj v tomto konaní. Navrhol, aby odvolací súd prihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania žalovanej sumy v celom rozsahu a napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil si voči žalobkyňi náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

9. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalovaného uvedenými v odvolaní, a naopak sa stotožňuje s právnym posúdením subjektívnej a objektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie vychádzajúc zo záverov uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.09.2020 č.k. 21Co/21/2019-226, pričom odôvodnenia týchto rozhodnutí považuje za jasné a presvedčivé. Má za to, že priamym dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa obohacovať na úkor spotrebiteľa zo spotrebiteľských úverov by bolo priznanie takého úmyslu, čo však zrejme do úvahy neprichádza. Je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy spotrebiteľských úverov, z kvalifikácie veriteľa a predovšetkým z jeho konania. Podstata aplikácie desaťročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel (musel vedieť), že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. V každom prípade, prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie, sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel (musel vedieť), že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu

si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju, vediač, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna desaťročná premlčacia doba na premlčanie bezdôvodného obohatenia, preto začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Vo vzťahu k rešpektovaniu záväzného právneho názoru súdnej autority uviedla, že žalovaný opomína rozhodovaciu prax na úrovni Súdneho dvora EÚ, pričom poukázala na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 22.04.2021 vo veci C-485/19. v kontexte uvedeného považuje argumentáciu žalovaného za rozpornú s princípom rešpektovania záväzného právneho názoru súdu vyššej inštancie, keďže Súdny dvor EÚ predstavuje najvyššiu súdnu autoritu, a to predovšetkým v oblasti ochrany spotrebiteľa, ktorá je jedným z pilierov práva EÚ. Poukázala na rozhodnutia všeobecných súdov SR, ktoré rozhodovali v obdobných veciach. Navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Uplatnila si trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému.

10. K vyjadreniu žalobkyne zaslal repliku žalovaný. Namietal, že záver vyplývajúci z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/2019 jednoznačne nemožno vykladať v zmysle, že v prípade akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy a žalovaného bezdôvodného obohatenia sa nevyhnutne bude aplikovať vždy 10-ročná premlčacia lehota. Zo záveru rozsudku Súdneho dvora EÚ podľa neho vyplýva výlučne to, že smernici odporuje taká vnútroštátna právna úprava, v zmysle ktorej by mala byť dôkazná povinnosť na preukázanie úmyselného bezdôvodného obohatenia veriteľa na strane spotrebiteľa. Poukázal na to, že žalobkyňa ako spotrebiteľ si v tomto konaní neuplatňuje vydanie bezdôvodného obohatenia z nekalej zmluvnej podmienky, ale na základe toho, že zmluvu považuje za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu absencie zákonných náležitostí, čo taktiež treba v jednotlivých sporoch striktné rozlišovať. Žalovaný preto poprel akékoľvek, čo i len hypotetické úmyselné bezdôvodné obohatenie z úverovej zmluvy uzatvorenej so žalobcom. Žalovaný má v predmete činnosti ako nebankový subjekt poskytovanie úverov, za ktoré mu v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. (a predchádzajúceho č. 258/2001 Z. z.) o spotrebiteľských úveroch patria úroky a poplatky. Poskytuje teda úvery za účelom zisku a nie bezdôvodného obohatenia, s čím je žalobca ako aj každý iný spotrebiteľ automaticky oboznámený v úverovej zmluve, v ktorej má špecifikovanú výšku poskytnutého úveru a celkovú čiastku, ktorú má žalovanému ako veriteľovi zaplatiť. Podľa žalovaného žalobkyňa bola informovaná už v čase uzatvorenia zmluvy koľko bude platiť a koľko ho poskytnutie úveru bude „stáť“. U subjektu, ktorý poskytuje úvery v rámci svojej podnikateľskej činnosti je akékoľvek úmyselné bezdôvodné obohatenie podľa žalovaného vylúčené. Je preto podľa neho neopodstatnené vyhodnotiť konanie žalovaného ako úmyselné a smerujúce k získaniu bezdôvodného obohatenia. Má za to, že v danom prípade jednoznačne absentuje preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Žalovaný v rámci predmetu podnikania poskytol žalobkyňi úver, za ktorý požadoval na základe úverovej zmluvy od žalobcu zaplatiť úroky a poplatky. Poukázal na to, že žalovaná úverová zmluva bola uzatvorená v roku 2007, kedy legislatíva ohľadne spotrebiteľa zďaleka nebola na takej úrovni ako v súčasnosti. Ani judikatúra súdov ohľadne náležitostí úverových zmlúv nebola taká rozsiahla ako v dnešnej dobe a sudy vyhodnocovali náležitosti úverových zmlúv uzatvorených so žalovaným ako korektné a v súlade so zákonným znením. Žalovaný preto nemal pochybnosti o správnosti svojich úverových zmlúv. Pokiaľ sudy začali časom niektoré náležitosti spochybňovať ako absentujúce alebo nesprávne uvedené, žalovaný má za to, že flexibilne reagoval na požiadavky súdov a náležitosti svojich úverových zmlúv sa snažil vždy korigovať v zmysle zákonnej úpravy a požiadaviek súdov. Poukázal aj na veľmi rôznorodú a nejednoznačnú judikatúru jednotlivých súdov pri posudzovaní náležitostí úverových zmlúv. Rovnakú náležitosť, ktorú jeden súd vyhodnotí za uvedenú správne a korektné iný súd považuje za nevyhovujúcu. Názory súdov pri vyhodnocovaní náležitostí úverových zmlúv čiastočne skorigoval aj Súdny dvor EÚ svojím rozhodnutím zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15, pričom je zrejmé, že výklad zákona č. 129/2010 Z. z. nebol správne aplikovaný. Záverom uviedol, že žalovaný pri koncipovaní úverovej zmluvy postupoval v dobrej viere, že plní literu zákona korektné a komplexne. Preto zastáva názor, že je nesprávne, aby bol sankcionovaný za svoj výklad zákona, pri ktorom sa ani výklad súdov nedokáže zjednotiť. Zotrvával na svojom doterajšom návrhu.

V. Hodnotenie odvolacieho súdu

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP),

preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovaného v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

13. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

14. K námietke o nesprávnom právnom posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávny právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

15. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces.

16. Podľa záveru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

17. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia na ochranu spotrebiteľa.

18. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie, že predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bezpoplatkový stotožňuje. Uvedené skutočnosti medzi stranami sporu ani neboli sporné. Rovnako nebola sporná ani výška bezdôvodného obohatenia, ktorú súd prvej inštancie ustálil na sumu

734,51 eur. Sporné bolo, či nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný (ako to namietal žalovaný) alebo nie.

19. Práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa môže oprávnený subjekt domáhať len v rámci plynutia tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby. V prípade, ak dôjde k uplynutiu jednej z nich, oprávnený nemá možnosť domáhať sa svojho práva z bezdôvodného obohatenia, nakoľko došlo k jeho premlčaniu. Subjektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Objektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom zákon rozlišuje 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, pričom ich aplikácia na ten-ktorý prípad závisí od charakteru vzniku bezdôvodného obohatenia. V prípade, ak ide o neúmyselné bezdôvodné obohatenie, je potrebné aplikovať 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu. V zásade však pre oba dĺžky objektívnych premlčacích dôb platí, že začínajú plynúť odo dňa, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu.

20. Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že zákon explicitne rozlišuje medzi začiatkom plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, pretože v čase, kedy bezdôvodné obohatenie reálne vznikne, nemusí mať oprávnený, teda ten na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo) vedomosť o jeho vzniku. Ako bolo už vyššie uvedené § 107 rozlišuje medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou dobou, z čoho jednak vyplýva, že je potrebné skúmať, kedy spotrebiteľ nadobudol vedomosť o bezdôvodnom obohatení, kto ho na jeho úkor získal a z akého titulu, a jednak z uvedeného vyplýva aj to, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemusí byť totožný so začiatkom plynutia objektívnej premlčacej doby. Odvolací súd má za to, že v prípade, ak by mal zákonodarca v úmysle odvíjať začatie plynutia premlčania pri bezdôvodnom obohatení od jedného momentu, potom by pomerne podrobne neupravoval rozlišovanie subjektívnej a objektívnej premlčacej doby a rôzne začiatky ich plynutia, ale uspokojil by sa s úpravou tak, ako to urobil napríklad v prípade premlčania práv zodpovedajúcim vecným bremenám (§ 109 Občianskeho zákonníka), či premlčaniu práv z prepravy (§ 108 Občianskeho zákonníka).

21. Vo vzťahu k subjektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

22. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa otiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle (OGH 3Ob592/77 - „Na slabomyselnosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

23. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia.

24. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie odkedy plnila, resp. jej plnenie bolo poskytnuté. Pre začiatok plynutia subjektívnej doby je tak rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

25. Žalovaný namietal, že sa nestotožňuje s postupom, kedy sa najprv plynutie subjektívnej premlčacej doby urobí závislé od dátumu, ktorý si určí spotrebiteľ a následne sa prezumuje dodávateľov úmysel len preto, aby sa spotrebiteľovi priznalo tvrdené právo. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd stotožniť nemôže, pretože na to, aby bolo možné od určitého momentu odvíjať začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné, aby spotrebiteľ hodnoverne preukázal, že až v danom momente sa

skutočne dozvedel o tom, že nemá plniť, resp. že plniť nemal, a že na strane veriteľa došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Až po nadobudnutí týchto vedomostí spotrebiteľom a ich následnom preukázaní v rámci súdneho konania možno začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby odvíjať od uvedeného momentu, t. j. od momentu tvrdeného spotrebiteľom. Odvolací súd uvádza, že v predmetnom prípade žalobkyňa ako spotrebiteľka síce mala v čase preplatenia istiny úveru vedomosť o tom komu plní, koľko plní a na základe akého titulu, avšak chýbala u nej vedomosť, že takéto plnenie poskytuje žalovanému už nad rámec poskytnutej istiny úveru, a teda že na strane žalovaného dochádza k bezdôvodnému obohateniu. Podľa názoru odvolacieho súdu je zrejmé, že v prípade, ak by žalobkyňa mala uvedené vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného už skôr, tomuto by ďalej nad rámec istiny neposkytovala plnenia, resp. svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia by sa domáhala podstatne skôr. V prípade, ak by odvolací súd pristúpil na posudzovanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby tak, ako uvádza žalovaný, potom by ostalo úplne bez právneho významu rozlišovanie začiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, a teda právna úprava § 107 Občianskeho zákonníka, by bola v praxi bezvýznamná.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plniť nemala až v júli 2017, a to od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Z prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vyplýva, že žalobkyňa dňa 28.07.2017 mu predložila zmluvu o poskytnutí pôžičky č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.10.2007, po posúdení ktorej ju Združenie informovalo, že podľa jeho názoru je zmluva bezúročná a bez poplatkov, a taktiež obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky (č. I. 9). Od júla 2017 je teda možné začať počítať plynutie subjektívnej premlčacej doby, ktorá by žalobkyni uplynula v júli 2019. Vzhľadom na to, že žaloba bola podaná 23.02.2018, táto bola podaná v rámci subjektívnej premlčacej doby.

27. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že pokiaľ ide o určenie momentu začatia plynutia objektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie, toto možno považovať v zásade za správne, pretože preplatením istiny dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia, a teda k začatiu plynutia objektívnej premlčacej doby. Odvolací súd však zdôrazňuje, že súdom prvej inštancie bol prijatý záver (potvrdený aj odvolacím súdom) o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, t. j. sporové strany si boli povinné od počiatku vrátiť to, čo si vzájomne plnili. Keďže žalobkyňa plnila, resp. splácala poskytnutú sumu v pravidelných mesačných splátkach, bolo potrebné odvíjať počítanie plynutia objektívnej premlčacej doby počítať samostatne, a to pre každú splátku, ktorou dochádzalo k preplateniu poskytnutej istiny.

28. Vo vzťahu k aplikovaniu 3-ročnej alebo 10-ročnej premlčacej doby na predmetný prípad, žalovaný poukázal na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Prešove, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR pojednávajúce o vedomosti veriteľa pri poskytnutí spotrebiteľského úveru. Ako bolo už spomínané, Občiansky zákonník rozlišuje dve dĺžky objektívnych premlčacích dôb, pričom ich aplikácia na ten-ktorý prípad je podmienená charakterom získania bezdôvodného obohatenia, teda je potrebné skúmať, či bezdôvodné obohatenie vzniklo úmyselne alebo neúmyselne. Občiansky zákonník však vôbec nešpecifikuje, čo je potrebné rozumieť pod úmyselným alebo neúmyselným konaním, preto z hľadiska právnej teórie je potrebné vychádzať z právnej úpravy úmyselného a neúmyselného zavinenia, ktoré sú definované v Trestnom zákone. O priamy úmysel ide vtedy, keď ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získa alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria. Dôležitým pre aplikovanie konkrétnej dĺžky objektívnej premlčacej doby je tak posúdenie charakteru vzniku, resp. získania bezdôvodného obohatenia, čo súd prvej inštancie nevykonával.

29. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018, na ktoré poukázal žalovaný, odvolací súd uvádza, že z tohto rozhodnutia v žiadnom prípade nevyplýva záver o nemožnosti aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Najvyšší súd SR konštatoval, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa, preto je nutné dôsledne skúmať vôľovú a

vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného rozhodnutia tak vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu, pretože iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, a iná zase pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa. K rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove, na ktoré taktiež poukázal žalovaný v odvolaní, odvolací súd uvádza len, že ide o rozhodnutie obchodnoprávneho kolégia, ktoré v prípade niektorých spotrebiteľských vecí zastáva iné názory, ako občianskoprávne kolégium odvolacieho súdu.

30. Odvolací súd si dovoľí poukázať ešte na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C- 485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa. Rovnako odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C- 485/19 zo dňa 22.04.2021, v ktorom Súdny dvor uviedol, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnenne zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48/ES z 23.04.2008, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

31. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V konaní bolo preukázané, že žalovaný spôsobil bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru, a to tým, že žalobkyni predložil na podpis zmluvu, ktorá neobsahovala všetky obligatórne náležitosti, ktorých povinnosť uvedenia v zmluve vyplýva priamo z dikcie zákona. Navyše, žalovaný od žalobkyne vedome prijal splátky v sume vyššej než bola istina, na ktorú mal nárok, a teda sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil, a to, ako už bolo uvedené, prijatím plnenia nad rámec istiny, ktorú žalobkyni poskytol a na ktorú mal aj nárok. Vzhľadom na uvedené má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval v prejednávanej veci 10-ročnú objektívnu premlčaciu lehotu, keďže žalovaný konal minimálne vo forme nepriameho úmyslu. Odvolací súd dodáva, že v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky).

32. Podstata aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty spočíva v prvom rade v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia zmluvy ešte tento úmysel nemusel mať, čo je ale najmenej pravdepodobná možnosť. V každom prípade však prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. U obchodníka platí nevyvrátiteľná domnienka, že pozná zákon a ako profesionál zákon poznať musí, lebo je to jeden z jeho pracovných nástrojov a na rozdiel od spotrebiteľa aj vie, ako má s právom naložiť, a teda či sa vedome a úmyselne rozhodne, že sa bude na úkor spotrebiteľa nezákonne prijímaním nedôvodných platieb obohacovať alebo nie.

33. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.10.2007, ktorej

návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. S vyššie uvedeným záverom Súdneho dvora EU vo veci sp. zn. C- 485/19, ako aj so záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a taktiež je toho názoru, že na uvedený prípad je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu.

34. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

35. V súvislosti s uvedeným, odvolací súd považuje za vecne správny aj výrok súdu prvej inštancie o náhrade trov konania.

36. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému, nakoľko táto bola v konaní úspešná v celom rozsahu.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).